30/03/2022

Αφιέρωμα στον Αγιασμό (Μικρό και Μεγάλο)

/ Ενορίες

Συνεχίστηκε την Τρίτη 29 Μαρτίου, με την 8η διαδικτυακή συνάντηση η σειρά παρουσιάσεων, με γενικό τίτλο «Η λατρεία μας με απλά λόγια», που πραγματοποιείται κάθε Τρίτη, στο πλαίσιο των Εκπαιδευτικών Σεμιναρίων του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…».

Η συνάντηση ήταν αφιερωμένη στον Αγιασμό (Μικρό και Μεγάλο). Τη σειρά επιμελείται ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Χρυσοβαλάντης Θεοδώρου, Υποψήφιος Δρ. Λειτουργικής του Α.Π.Θ., με την συμμετοχή του Πρωτοπρεσβυτέρου π. Ελισσαίου Κυνούση, Θεολόγου-Φιλόλογου.

Το Σεμινάριο είναι ανοιχτό σε όλους και η παρακολούθηση του γίνεται μόνο διαδικτυακά, μέσα από το κανάλι του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…» στο YouTube.

Το νερό είναι ένα από τα στοιχεία της δημιουργίας, που δίδεται για να ζωογονήσει την λοιπή κτίση και στην συνέχεια τους ανθρώπους, διακονώντας την επιβίωση φυτών, ζώων και ανθρώπων. Είναι ένα υλικό στοιχείο, δοσμένο με την πρόνοια του Θεού.

Στην είσοδο του Χριστού στον Ιορδάνη ποταμό, δηλαδή στα Θεοφάνεια, έχουμε την ανανοηματοδότηση και μια νέα νοηματοδότηση του Αγιασμού των υδάτων, και τον συσχετισμό του με την βάπτιση.

Τον 4ο αιώνα, έχουμε τις πρώτες πληροφορίες για ευχές του Αγιασμού, που αποτελούν την απαρχή της υμνογραφικής αναφοράς σε Αγιασμό υδάτων. Σε βίους αγίων, επίσης, παίρνουμε πληροφορίες από περιστατικά, όπως την κάθαρση τόπων ή ανθρώπων, από δαιμονικές ενέργειες και επηρεασμούς.

Τον 8ο αιώνα έχουμε την πρώτη αναφορά για τέλεση του Αγιασμού, στην αρχή του κάθε μήνα, Αγιασμού που είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την θεία Λειτουργία, όταν στην αρχή της ο Ιερέας έκανε μία μικρή λιτανεία στο νάρθηκα του ναού, κι εκεί με ειδικά αντίφωνα κι αιτήσεις, ευλογούσε τα ύδατα και συνέχιζε με την Μικρή Είσοδο.

Αυτή η διαδικασία της ζυμώσεως, φθάνει τον 15ο αιώνα και εξελίσσεται η ακολουθία, όπου γίνεται μία επιτομή ενός Όρθρου, που έχει κανόνα και θεομητορικά στοιχεία. Στο διάβα των αιώνων, συνεχίζεται ο συνδυασμός του Αγιασμού, με βαπτισματικά στοιχεία.

Κι επειδή εκείνους τους αιώνες έχουμε ευσεβείς βασιλείς και αυτοκράτορες, υπάρχουν και τα βασιλικά στοιχεία. Επειδή τελούνταν μόνιμος Αγιασμός στο παλάτι, οι Πατέρες επέλεξαν οι ύμνοι που ακούγονταν εκεί, να έχουν σχέση με αυτόν τον χώρο (Σώσον Κύριε…).

Τα ύδατα, δεν αγιάζονται με τις αιτήσεις, αλλά όταν έχουμε επίκληση της καθόδου του Αγίου Πνεύματος και την σταυροειδή, δια της δεξιάς χειρός του Ιερέως και εντός του νερού, ευλογία των υδάτων.

Ο σταυρός, δεν αγιάζει τα ύδατα και η εμβάπτιση του γίνεται όρθια, ενώ επίσης, ούτε ο βασιλικός αγιάζει τα ύδατα, αλλά χρησιμοποιείται με συμβολική και ιστορική αναφορά, αφού βρέθηκε δίπλα στο σημείο της εύρεσης του Τιμίου Σταυρού από την αγία Ελένη, καθώς και ως μέσον ραντισμού.

Ο Μεγάλος Αγιασμός, έχει άμεση σχέση με την εορτή των Θεοφανείων και η βάπτιση του Χριστού είναι αφορμή για τα Θεοφάνεια, την εμφάνιση δηλαδή των τριών προσώπων της Αγίας Τριάδας, με διαφορετικές μορφές.

Αφού η Βάπτιση έγινε στον Ιορδάνη ποταμό, ήταν φυσιολογικό, η Εκκλησία των Ιεροσολύμων, να έχει τον πρώτο λόγο για το χτίσιμο αυτής της ακολουθίας.

Τα Θεοφάνεια, ως μεγάλη Δεσποτική εορτή, τιμώνταν με αγρυπνία, όπου γίνονταν οι βαπτίσεις των κατηχουμένων. Στο τέλος του Όρθρου, αγιάζονταν τα ύδατα, στα οποία και γίνονταν οι βαπτίσεις. Ο Μεγάλος Αγιασμός, τελικά, είναι το πρώτο μέρος του μυστηρίου της Βαπτίσεως. Τον 5ο αιώνα, δίνεται η ευκαιρία τους πιστούς, να παίρνουν από αυτόν τον Αγιασμό, τα ύδατα στα οποία θα βαπτίζονταν οι κατηχούμενοι.

Είτε την παραμονή, είτε ανήμερα των Θεοφανείων, ο Αγιασμός είναι ο ίδιος. Η νηστεία της παραμονής, δεν έχει καμία απολύτως σχέση, με τον Μεγάλο Αγιασμό, αλλά επειδή πάντοτε πριν τις μεγάλες ημέρες έχουμε νηστεία, για την προετοιμασία και δι’ αυτού του τρόπου, της συμμετοχής μας στην θεία Κοινωνία, όπως και την παραμονή των Χριστουγέννων και της Αναστάσεως.